

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ

за периода 2021-2028 г.

Раздел „Лечебни растения“

2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ	3
1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ	3
2. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ	4
3. НОРМАТИВНА БАЗА	4
II. ОПИСАНИЕ НА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ЕСТЕСТВЕНИТЕ НАХОДИЩА НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ, УСЛОВИЯТА В МЕСТООБИТАНИЯТА, КОЛИЧЕСТВО И СЪСТОЯНИЕ НА РЕСУРСИТЕ	5
1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ	5
1.1. ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ	5
1.2. ВОДНИ РЕСУРСИ	6
1.3. РЕЛЕФНА ХАРАКТЕРИСТИКА	7
1.4. КЛИМАТ	7
1.5. ПОЧВИ	7
III. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЕКОСИСТЕМИТЕ, ВКЛЮЧВАЩИ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО ИМ ПОЛЗВАНЕ	8
IV. ПРИОРИТЕТНИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ И РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА РЕДКИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ	8
V. ИЗБОР И РЕГЛАМЕНТ НА ТЕРИТОРИИ, КОИТО НЕ СА ЗАЩИТЕНИ, НО ИЗИСКВАТ ПОДХОДЯЩО УПРАВЛЕНИЕ С ЦЕЛ УСТОЙЧИВОТО ПОЛЗВАНЕ НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ В ТЯХ	10

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Във връзка с изискванията на чл. 50 т. 3 от Закона за лечебните като неразделна част към Общинската програма за опазване на околната среда на община Левски за периода 2021-2028 г. е разработен Раздел „Лечебни растения“.

В настоящия раздел са описани видовете лечебни растения находящи се на територията на община Левски, техните местообитания, начин на използване и опазване на находища и мерки за опазване на ресурсите на територията на общината. Разделът има за цел да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазването на естествените им находища и предотвратяване изчезването на отделни видове лечебни растения на територията на община Левски.

1. Основание за разработване

Лечебните растения са важна част от природните растителни ресурси и национално природно богатство. Те имат важно място в бита на повечето български домакинства, а през последните десетилетия добиват и важно икономическо значение. За да се опази и съхрани този ресурс, то той трябва да се ползва устойчиво, в количества и по начин които не водят до трайно намаляване на генетичния или ресурсния им потенциал и позволяват дългосрочното задоволяване на нуждите на сегашните и бъдещите поколения. Съгласно чл.79, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда. България е единствената страна в ЕС, която има специализиран Закон за лечебните растения и две свързани с него наредби:

- Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от министъра на околната среда и водите;
- Наредба № 5 от 19.07.2004 за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складове за билки;

Според изискванията на чл.50, т.3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР) за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения към общинската програма за опазване на околната среда се разработва специален раздел "Лечебни растения", което е задължение на кмета на общината. Разделът „Лечебни растения“ към ОПОС на община Левски е разработен на основание чл.50, т.3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР) и чл.79, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Спазени са изискванията на действащото в момента законодателство по отношение на биоразнообразието и лечебните растения, в т.ч. и изискванията на чл. 55 от ЗЛР относно съдържанието на раздела.

2. Цел и задачи

Целта на раздел „Лечебни растения“ е да осигури опазване на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси на територията на община Левски, като планира ползването, така че то да бъде екологосъобразно и устойчиво. С него се урежда управлението на дейностите по опазването и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки. Специфичните цели са следните:

- Опазване на естествените находища на лечебни растения в община Левски от увреждане и унищожаване;
- Осигуряване на устойчивото ползване на лечебните растения, недопускащо намаляване на генетичния и/или ресурсния им потенциал;
- Постигане на ефективно прилагане на изпълнителната и контролна дейност на община Левски в съответствие с изискванията на Закона за лечебните растения и наредбите към него.

Дейностите и мерките представени в този раздел са основно за изпълнение на поставените цели, както и за повишаване ефективността на прилагане на нормативните изисквания по отношение опазването и устойчивото ползване на лечебните растения на територията на община Левски. Поставените цели може да бъдат постигнати при изпълнението на мерки, задачи и дейности свързани с опазване на лечебните растения в естествените им находища, в т.ч.:

- Изучаване, описание, характеристика и оценка на основните типове природни местообитания и находища на лечебни растения на територията на община Левски;
- Описание, характеристика и ресурсна оценка на лечебните растения в община Левски;
- Описание, характеристика и оценка на защитените лечебни растения;
- Опазване на естествените местообитания на лечебните растения;
- Поддържане и съхранение на екосистемите съдържащи лечебни растения;
- Повишаване на културата на населението при добиването на различните части на лечебните растения за да не се допуска увреждането и унищожаването им.

3. Нормативна база

При разработването на програмата са използвани следните нормативни документи:

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС) (обн., ДВ, бр. 91 от 25.09.2002 г., посл. изм. и доп. ДВ., бр. 21 от 21 Март 2021 г.);
- Закон за лечебните растения (ЗЛР) (обн. в ДВ бр. 29 от 7 април 2000 г., посл. изм. ДВ бр. 17 от 26 Февруари 2021 г.)
- Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от МОСВ (обн. ДВ бр.14 от 20.02.2004 г.)
- Наредба №5 от 19.07.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, издадена от МОСВ (обн. ДВ бр.85 от 28.09.2004 г.)
- Заповеди на Министъра на околната среда и водите за лечебните растения под специален режим (по ЗЛР, чл. 10, ал. 1, 2 и 3);

II. ОПИСАНИЕ НА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ЕСТЕСТВЕНИТЕ НАХОДИЩА НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ, УСЛОВИЯТА В МЕСТООБИТАНИЯТА, КОЛИЧЕСТВО И СЪСТОЯНИЕ НА РЕСУРСИТЕ

1. Обща характеристика на Община Левски

1.1. Географско местоположение

Община Левски се намира в границите на „Северна и Югоизточна България“ от ниво NUTS 1, Северозападен район за планиране от ниво NUTS 2 и е включена в административните граници на област Плевен ниво NUTS 3, съгласно общата класификация за статистически цели на териториалните единици NUTS и Закона за регионално развитие /ЗРР/ на Република България.

Община Левски е с площ 414.7 km², което е около 10% от общата площ на област Плевен и около 2% от територията на Северозападен район и се отнася към трета категория община според Закона за административно-териториалното устройство на Република България.

Административно-териториалната структура на община Левски граничи на север с общините Белене и Никопол, на запад с община Пордим, на юг с община Летница и на изток с общините Свищов и Павликени.

Община Левски е на четвърто място по територия спрямо общините в областта. Най-голяма е община Свищов, а най-малка община Летница. По население Левски е на трето място сред съседните общини. Населението на общината към 2020 г. По данни на НСИ, наброява 16 871 души.

Град Левски е основен транспортен възел, през които преминава главна железопътна линия София – Варна, както и линии в направление – Троян, Ловеч и Свищов. През града преминават два третокласно, републикански шосейни пътища – Свищов – Левски – Ловеч – Троян и Никопол – Левски – Павликени – В. Търново. На 8 км северно от гр. Левски преминава първокласен път София – Варна.

Голяма част от населените места в общината са 5-та и 6-та категория, съгласно Методиката за категоризация на административно-териториалните единици. Едно населено място е с категория „8“ и две с категория „7“. Административния център на общината е с най-висока категория – „3“, спрямо критериите, които се взимат в предвид: демографски, урбанизационни, инфраструктурни, селищно-административни и културни функции.

1.2. Водни ресурси

Община Левски попада в Дунавска отточна област, чийто речни води се оттичат към акваторията на Черно море.

Общината попада в Дунавския район за басейново управление с център гр. Плевен, който включва водосборните области на реките Искър, Ерма, Нишава, Огоста и западно от Огоста, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом и Дунавски Добруджански реки. Като административно-териториален обхват дейността на Басейнова дирекция Дунавски район покрива 18 области на България (София, Плевен, Ловеч, Русе, Силистра, В. Търново, Враца, Монтана, Видин, Разград, Добрич, Шумен и други) и 126 общини.

Количеството на повърхностните води на общината се изчислява като сума от повърхностните води, които се генерират на територията и - от валежи и количеството води, влизащи в общината чрез р. Осъм. Повърхностните води са със снежно-дъждовно подхранване и неустойчиво до слабо устойчиво фазово разпределение на оттока. Оттокът се наблюдава при Ловеч и с. Изгрев, при средна сума на валежите 552 mm. Валежните води са включени в тези количества, тъй като пунктовете, в които стават измерванията на дебита на реките предполагат тяхното отчитане. Подпочвените води в общината са акумулирани в алувиалните чакълесто пясъчливи отложения от терасата на р. Осъм.

Подхранването на водоносния хоризонт се извършва от инфилтрирани атмосферни валежи, а дренирането се извършва в отложенията на речната тераса. По тип водите са порови и със слаб напор. Подземните води на територията на общината залягат на около 4,5 m под повърхността. Територията е богата на високи подпочвени води, като нивото се движи между 0,6 и 1 m. Срещат се и територии с високи подпочвени води, чието ниво се движи между 0,6 и 1 m при с. Варана. Община Левски се нарежда в категорията общини с над средна обезпеченост с водни ресурси.

1.3.Релефна характеристика

Община Левски е разположена в Централа Северна България, Дунавската равнинно – хълмиста област, Тученишко долноосъмски район. Територията на община Левски е разположена в обхвата на Мизийската плоча. Тя представлява плосък свод, в пределите на който са се формирали по-малки морфоструктури. В основата си платформата е изградена от стари докамбрийски и палеозойски силно нагънати магмени и метаморфни скали, върху които хоризонтално са разположени мезозойски и неозойски седименти с мощност около 2000 метра. Наблюдават и кватернерни утайки, които се характеризират с лъос, лъосовидни глини и кватернерни речни тераси. Според морфохидрографската подялба на Дунавската равнина, община Левски заема Средната ѝ част между реките Вит и Янтра. Релефът е предимно равнинен със средна надморска височина - 87 м. Характеристиката на релефа позволява безпроблемното развитие на техническата инфраструктура (система на сгради, съоръжения и линейни инженерни мрежи на транспорта, водоснабдяването и канализацията, газоснабдяването и електроснабдяването).

1.4.Климат

Община Левски попада в умерено-континенталната климатична област, среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина (по Л. Събев, Св. Станев, Климатични райони на България и техният климат).

Характерна особеност за този климатичен район е по-интензивната проява на фьон, поради което средните от абсолютните максимални температури за януари са около 11 – 12 °С, докато в северният район те са около 8 – 9 °С. Дните със средна денонощна температура под 0 °С са около 46 – 48. Средногодишната температура е 13,3°С. Често срещани са и засушаванията в края на лятото и ранната есен, което налага изкуственото напояване на земеделските площи. Средната температура през юли е около 25°С. Средната температура през месец януари е около - 2°С. Тук най-добре е изразен континенталният климат на страната, основен белег, на което е значителната годишна амплитуда (например в Дунавската равнина температурната амплитуда е 25°С, в преходната област близо 23°С). За тази област е характерно, че валежите имат главен максимум през лятото и главен минимум през зимата. Годишната сума на валежите е 500÷600 mm за Дунавската равнина и 750 mm за Предбалкана и преходната област.

1.5.Почви

По отношение на почвено-географското райониране на България, общината се отнася към Севернобългарска лесостепна почвена зона. Територията на общината е покрита с типични черноземни почви в централната и югозападната част и карбонатни черноземи източно от река Осъм. Богата е и на алувиално-ливадни почви, които са се

образували под влиянието на р. Осъм, която поради специфичните си меандри е заливала големи участъци от низината си.

Основните фактори за почвеното разнообразие на територията на общината са вида на почвообразуващите материали, надморската височина, разчленението на релефа, хидроклиматичните условия, типа и разпространението на растителната покривка, а също така и антропогенната дейност.

III. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЕКОСИСТЕМИТЕ, ВКЛЮЧВАЩИ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО ИМ ПОЛЗВАНЕ

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естественият растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържане и съхранение на екосистемите на територията на община Левски, съдържащи лечебни растения на естествените им местообитания, както и поддържане и възстановяване на жизненоспособната популация на видовете.

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

- Събиране на билките от диворастящи и култивирани лечебни растения;
- Придобиването на билки за първична обработка или преработка;
- Събиране на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на издадено разрешително за ползване, по реда на Закона за лечебни растения (ЗЛР). Разрешителното не се издава, когато билките се събират за лични нужди от земи, гори или водни обекти, общинска собственост. Разрешителното не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собствениците или ползвателите на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината.

IV. ПРИОРИТЕТНИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ И РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА РЕДКИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване.

Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и техните популации.

Като основни причини за нарушаване на биологичното разнообразие от лечебни растения е биологически неоправданата експлоатация на находищата. С най-големи последствия са урбанизацията, индустриализацията, строежът на пътища, изхвърлянето и натрупването на отпадъци. Наред с това пряко за влошаване на популациите влияе замърсяването на почвите, резултат на неправилната им химизация за селското стопанство. Силно негативно влияние върху популацията на лечебни растения оказва промяната на естествената и характерна за района растителност, предизвикана от неправилно подбрани или изведени лесокултурни мероприятия – голи и изборни сечи, създаване на масиви от монокултури най-вече от иглолистни видове.

Върху запасите на лечебни растения силно влияние оказва и начина на експлоатация на находищата. Не природосъобразното събиране, липсата на период за възстановяване и покой, нарушаване на нормалното семенно и вегетативно размножаване са основните причини за понижаване възможностите на естествените находища като източник на суровини.

В тази връзка мерките, които следва да се предприемат за опазване на ресурсите от лечебни растения на територията на община Левски са както следва:

- Осъществяване на контрол за недопускане ползването на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на местообитанията;
- Брането на билки трябва да става в сроковете, определени за всеки вид, тъй като преждевременното или закъснялото бране води до похабяването на техните ресурси;
- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Брането на билки трябва да се извършва само в райони с плътни находища на отделните видове. Да се избягва брането на единични и разпръснати растения.
- При събиране на диворастящи видове да не се унищожават цялото находище, като се оставя част от най-добрите екземпляри за естественото семенно размножаване и възстановяване на находището.
- Определяне на режим за ползване на находищата при наличие на увреждане на находището;

- Предписания към собствениците на земи, гори или водни обекти около които има находища на лечебни растения, да не се допуска увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове.
- Участие на обществеността при вземането на решения, във връзка с опазването на лечебните растения на територията на общината.
- Провеждане на информационна и разяснителна кампания сред населението, запознаването им с видовете им лечебни растения, начин на събиране на билките и нормативната уредба.
- При ползване на лечебни растения е необходимо да не се допуска увреждане на дърветата в резултат на чупене, рязане на клони и сеч.

За диворастващите защитени лечебни растения се забранява:

1. Сеченето, брането, късането, изкореняването, хербаризирането независимо от тяхното състояние и фаза на развитие;
2. Унищожаването и увреждането на находищата им;
3. Притежаването, пренасянето, търговията и изнасянето зад граница в свежо или изсушено състояние на цели растения или на части от тях;
4. Събиране на семена, луковици, коренища и други репродуктивни органи.

Да се спазват изискванията за опазване на находищата на лечебни растения, обект на събиране по чл. 4 от Наредба № 2/ 20.01.2004 година за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения.

Експлоатацията на находищата да се редува с период на възстановяване на ресурсите, посочени в чл. 6 от Наредба № 2/ 20.01.2004 година.

Позволителни за ползване на лечебни растения да се издават само на физически или юридически лица, срещу запламена такса.

Разрешителното за събиране на билки следва да се издава в периода на събиране на съответната билка по чл. 7 и 8 по Наредба № 2/ 20.01.2004 година и да има срок на валидност.

Количествата лечебни растения, следва да не надхвърлят предвидените проценти за ползване на ресурса, посочени в Наредба № 2/ 20.01.2004 година.

V. ИЗБОР И РЕГЛАМЕНТ НА ТЕРИТОРИИ, КОИТО НЕ СА ЗАЩИТЕНИ, НО ИЗИСКВАТ ПОДХОДЯЩО УПРАВЛЕНИЕ С ЦЕЛ УСТОЙЧИВОТО ПОЛЗВАНЕ НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ В ТЯХ.

Ползването на лечебните растения и ползването на техните ресурси включва:

- Събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
- Придобиването на билки за първична обработка или преработка;
- Събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения. Ползването на лечебни растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения.

Кметът на община Левски ръководи изпълнителната дейност на Общината във връзка с ползването, опазването и култивирането на лечебните растения, като:

- 1) Организира изпълнението на дейностите по отношение на лечебните растения (или упълномощени от него длъжностни лица), включени в общинската програма за опазване на околната среда в община Левски;
- 2) Издава разрешителни за ползване на лечебни растения от земи, води и водни обекти – общинска собственост, в поземления фонд и в населените места на територията на община Левски;
- 3) Издава удостоверения за билките от култивирани лечебни растения;
- 4) Предоставя на Министъра на околната среда и водите информация за нуждите на наблюдението и оценката на лечебните растения и на създаването и поддържането на специализираните карта и регистър за тях.

ПРИЛОЖЕНИЕ №1

Списък на лечебни растения на територията на община Левски, описани по видове и морфологичните им части

За територията на община Левски лечебните растения се срещат предимно на петна или по единично. Преобладават лечебни растения по тревисти места, пътища и храсталаци, които се използват предимно за лечебни цели. За целите на настоящата разработка е ползвана информация от списък на лечебните растения в района, според данни на община Левски.

Точна количествена оценка за ресурсите от популациите на лечебните растения в представения по долу списък не може да се даде, поради липса на изготвена методика за наблюдението и оценката им. Като цяло, състоянието на популациите от лечебни растения на територията на общината се преценява, като добро с някои застрашени от изчезване местни видове.

Най-широко разпространени са следните видове лечебни растения:

1. *Acanthus balkanicus* Heyw et Reichard (Балкански страшиник) - Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми;
2. *Acer tataricum* L. (Мекшии) - Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваеми.
3. *Alisma plantago-aquatica* L. (Лаваница , жаблек) - Среща се по влажни засъхващи почви край водоеми – с. Обнова – м. "Герене" и "Долно ливаде", яз. "Лъдженска бара"; с. Българене – м. "Пасището"; с. Аспарухово – м. "Арабаджица"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Варана – м. "Ливадите"; с. Божурлук; с. Асеновци – старите корита на р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.
4. *Galanthus elwesii* Hook fill. (Елвезиево кокиче) - Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.
5. *Leucorum aestivum* L. – (Блатно кокиче) - Среща се много рядко в горски фонд – гр. Левски, но и в крайречни гори (държавна собственост). Ресурсите му са неизползваеми.
6. *Anethum graveolens* L. – (Обикновен копър) - Култивиран навсякъде на територията на общината като растение за подправка.
7. *Angelica sylvestris* L. – (Лечебна тищялка) - Среща се често край реки, потоци, води, стари корита – гр. Левски – м. "Шаварна", м. "Карамандол", край р. Осъм – с. Трънчовица, с. Българене, с. Обнова, с. Малчика, с. Аспарухово, с. Козар Белене, край Пордимска бара – с. Обнова, край р. Ломя – с. Градище, с. Варана, м. "Корукеси", с. Градище и с. Асеновци. Ресурсите му са ограничено използваеми.

8. *Anthriscus cerefolium* (L.) Hoffm. (Азмацуг/див керевиз) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

9. *Bifora radians* Bieb. (Лъчисто колендро). - Видът му е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви /слънчоглед, царевича, пшеница/. Ресурсите му са максимално използвани.

10. *Vupleurum rotundifolium* L. (Кръглолистна урока). - Видът е разпространен на територията на цялата община най-често край ниви / слънчоглед, царевича, пшеница/ и рядко навлиза в тях, но е много рядък с ниска численост. Ресурсите му са практически неизползвани.

11. *Conium maculatum* L. (Петнист бучиниш/цволика) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община , включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

12. *Eryngium campestre* L. (Полски ветрогон) - Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м. "Обора", м. "Лозята", с. Стежерово – м. "Ходжа баир", м. "Край село", с. Изгрев – м. ", Русалийски гробища", с. Трънчовица – м. "Капитанска пръст", м. ", Камерна", с. Обнова и с. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м. "Гаргалъка", и м. "Арабаджийца"; с. Българене – м. " Лъката", м. " Пасището", м. "Мила", гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Козар Белене – м. "Царева могила", м. "Кукла"; с. Варана – м. "Ливадите", м. "Самалък баир", м. " Лакаджийска могила"; с. Градище – м. " Тараклъка", м. Дрен", м. Курттепе"; с. Асеновци – около селата и м."Кариерата". Ресурсите му са използвани.

13. *Ferulago sylvatica* (Bess.) Rechb. (Горска зимянка) - Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползвани.

14. *Foeniculum vulgare* Mill.- (Резене-морач) - Култивира се много нарядко и подивява/ край огради и градини/. Ресурсите му са ограничено използвани

15. *Heraclеum sibiricum* L. (Сибирски девесил) - Среща се доста често по влажни и сенчести места, включително и в регулацията на селищата – край р.Осъм: с. Трънчовица, с. Обнова, с. Изгрев, с. Българене, с. Малчика, с. Козар Белене, с.Градище, с. Аспарухово, с. Асеновци, гр. Левски – м. "Шаварна", м. "Карамандол", край р. Барата при с. Стежерово, с. Божурлук, край Пордимска бара и др. Ресурсите му са използвани.

16. *Laser trilobum* (L.) Borkh. (Загърличе) - Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползвани.

17. *Oenanthe aquatica* L. (Обикновен воден морач) - Среща се в покрайнините на водоеми в стари корита – гр. Левски – м. "Карамандол", м. "Шаварна"; с. Градище – м.

"Корукеси"; с. Обнова – м. "Герена", м."Ливадето"; с. Българене – м."Лъката" и м."Пасището". Ресурсите му са ограничено използваеми.

18. *Pimpinella saxifrage* L. (Каменоломков анасон) - Среща се нарядко по сухи ливади – с.Козар Белене – м."Царева могила"; с. Грънчовица – м."Капитанска могила"; с. Градище – м."Дренака"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са практически неизползваеми.

19. *Tordylium taxitum* L. (Обикновена нузла) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница/ и край пътища. Ресурсите му са максимално използваеми.

20. *Torilis arvensis* (Huds.) Link. (Полски торилис) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница/. Ресурсите му са максимално използваеми.

21. *Vinca herbacea* W. et K. (Тревист зимзелен) - Среща се нарядко по сухи каменисти места – с. Грънчовица – м."Широка могила", м."Печигърбица", м."Червената пръст"; с. Българене – м."Миле"; с. Козар Белене – м."Кукла"; с. Варана – м."Самалък баир". Ресурсите му са неизползваеми.

22. *Arum maculatum* L. (Петнист змиярник) - Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Грънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваеми.

23. *Aristolochia clematitis* L.- (Обикновена вълча ябълка) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница/, зеленчукови градини и лозя. Ресурсите му са максимално използваеми.

24. *Vincetoxicum hircundinaria* Medic. (Лечебен устрел) - Среща се нарядко по сухи хълмове – с. Грънчовица – м."Печигърбица"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; ГР. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Курттепе". Ресурсите му са практически неизползваеми.

25. *Achillea millefolium* gr.- (Хилядолистен /Бял равнец) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

26. *Achillea nobilis* L. (Лазгороден равнец) - Среща се нарядко по сухи хълмове – с. Грънчовица – м." Печигърбица"; с. Българене – м."Мила"; с.Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – "Самалък баир"; гр. Левски – м."Кармандол"; с. Градище – м."Курттепе". Ресурсите му са практически неизползваеми.

27. *Anthemis cotula* L. Полско подрумче /Бяла рада/)- Среща се нарядко на територията на цялата община като плевел и рудерал, предимно по влажни места, буница, край огради. Ресурсите му са неизползваеми.

28. *Anthemis tinctoria* L. – Жълто подрумче /Бяла рада/ - Видът е разпространен на територията на цялата община най- често по сухи рудерални места и в запустели ниви, на ерозирани терени. Ресурсите му са максимално използвани.

29. *Arctium minus* Bernh. (Малък реней) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

30. *Arctium tomentosum* Mill. (Мъхнат реней) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

31. *Artemisia absinthium* L. (Горчив пелин) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен и плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

32. *Artemisia annua* L. (Едногодишен пелин) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища. Ресурсите му са максимално използвани.

33. *Artemisia lerchiana* Weber. (Тънко жилест пелин) - В района се среща ограничено, на сухи, ерозирани склонове близкият вид *Artemisia santonicum*. Установен при – с. Българене – м. "Мила"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са ограничени и не могат да се използват.

34. *Artemisia vulgaris* L.- (Обикновен пелин) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

35. *Bellis perennis* L.- (Паричка)- Среща се често, навсякъде на територията на общината – най – често по влажни места, но и в паркове и в градини в селищата. Край р. Осъм – с. Трънчовица, с. Обнова, с. Българене, с. Малчика, с. Аспарухово, с. Асеновци, с. Градище, гр. Левски (вкл. и в регулацията). Ресурсите му са използвани.

36. *Carduus acanthoides* L. (Късодръжков магарешки бодил) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

37. *Carlina vulgaris* L. (Обикновена решетка) - Среща се наредко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

38. *Carthamus lanatus L.* - (Вълнест аспрут) - Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с.Божурлук – м."Обора", м."Лозята"; с. Стежерово – м."Ходжа баир", м."Край село"; с. Изгрев – м."Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Червената пръст", м."Камерна"; с. Обнова и с. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м."Гаргалъка" и м."Арабаджийца"; с.Българене – м."Лъката", м."Пасището", м."Мила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Козар Белене – м."Царева могила, м."Ливадите", м."Самалък баир", м."Лакаджийска могила"; с. Градище – м."Тараклъка", м."Дрена", м."Курттепе"; с. Асеновци – около селото и м."Кариерата". Ресурсите му са използвани.

39. *Chamomilla suaveolens (Pursh.) Rydb.* – (Езичесоцветна лайка) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен край огради и пътища. Ресурсите му са ограничено използвани поради забележима тенденция към намаляване през последните години.

40. *Centaurea calcitara L.* – (Дълго иглеста метличина) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

41. *Centaurea cyanus L.* (Полска метличина) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

42. *Centaurea solstitialis L.* – (Средиземноморска метличина) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

43. *Cichorium inthibus L.* – (Грапавоплодна синя жлъчка) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

***Echinops sphaerosephalus L.* – кръглоглав челядник.** Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

44. *Filago vulgaris Lat.* – (Полска свежица / обикновена /).

Среща се наредко по сухи каменисти места – с. Трънчовица – м."Широка могила", м."Печигърбица", м."Червената пръст"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Кукла"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са неизползвани.

45. *Inula ensifolia L.* – (Успореднолистков / менолистен / оман.) - Среща се наредко по сухи каменисти места – с. Трънчовица – м."Капитанска могила"; с. Българене – м."Мила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са неизползвани.

46.*Inula helenium* L. – (Бял оман.) - Среща се край водоеми – реки, старици – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са ограничено използваеми.

47.*Lactuca serriola* L. – (Компасна салата.) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

48.*Leucanthemum vulgare* Lat. – (Обикновена маргаритка) - Среща се нарядко по влажни ливади – с. Обнова, с. Варана, с. Българене, с. Козар Белене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

49.*Matricaria trichophylla* (Boiss.) Boiss. – (Влакнеста лайкучка) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използваеми.

50.*Onopordum acaanthium* L. – (Жълтеникав онопордум.) - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

51.*Pulicaria dysenteria* (L.) Bernh. - Дизинтерийна блъшница - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често по влажни места / край огради канавки, утаители, чешми, водоеми / като бурен и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

52.*Senecio jacobaea* L. – Якобов спореж - Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Българене – м."Мила"; с.Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжа баир"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Варана – м."Самалък баир"; с. Градище – м."Дренака". Навсякъде се срещат единични растения. Ограничено използваем.

53.*Senecio vulgaris* L. – Обикновен спореж - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви, зеленчукови гради, лозя /. Ресурсите му са максимално използваеми.

54.*Tanacetum vulgare* L. – Обикновена вратига - Среща се на територията на цялата община, по влажни места в поречието на реките Осъм, Ломя, Пордимска бара, Стежеровска бара и край язовирите; край канали – гр. Левски, с. Аспарухово, с. Обнова. Ресурсите му са използваеми.

55.*Taraxacum officinale* Web. – Лечебно глухарче - Видът му е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви, зеленчукови градини, лозя /. Ресурсите му са максимално използваеми.

56. *Tussilago farfara* L. – Подбел - Среща се най- често на територията на цялата община, по влажни места, на нарушен терен, в изкопи и канавки. Преобладава край р. Осъм, р. Ломя, р. Пордимска бара, р. Барата. Ресурсите му са използваеми.
57. *Xanthium spinosum* L. – Бодлив казашки бодил /рогачица/ - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използваеми.
58. *Xanthium strumarium* L. – Влакнест казашки бодил - Видът е широко разпространен на територията на цялата община., включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви, зеленчукови градини, лозя /. Ресурсите му са максимално използваеми.
59. *Xeranthemum annuum* L. – Едногодишно безсмъртниче - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селища, най- често като бурен или плевел край огради и пътища. Ресурсите му са максимално използваеми.
60. *Alnus glutinosa* (L.) Gaerth. – Черна елша - Среща се нарядко в поречието на р. Осъм на територията на цялата община. Ресурсите му са неизползваеми.
61. *Betula pendula* Rothm – Бреза - Среща се като парково дърво, най- вече в гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.
62. *Carpinus betulus* L. – Обикновен габър - Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са неизползваеми
63. *Coryllus avellana* L.- Обикновена леска - Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са неизползваеми.
64. *Anchusa officinalis* L. – Лечебно винче - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по- рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.
65. *Buglossoides arvensis* L. – Полска белоочица - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.
66. *Buglossoides purpureo- coeruleum* L. – Виолетова белоочица - Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваеми.
67. *Cerintho minor* L. – Малък меденик - Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжа баир" с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Курттепе"; с. Асеновци – м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използваеми.

68. *Cynoglossum officinale* L. – Лечебна наумка - Видът е широко разпространен, но с ограничена численост на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са ограничено използваемы.

69. *Echium italicum* L.- Италианско усойниче - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваемы.

70. *Echium vulgare* L- Обикновено усойниче - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и по рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваемы.

***Heliotropium euroraеum* L.- обикновена подсунка.** Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевича, пшеница/, ниви, зеленчукови градини, лозя. Ресурсите му са максимално използваемы.

***Pulmonaria officinalis* L.- лечебна медуница.** Среца се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са ограничено използваемы.

71. *Symphytum officinale* L.- Зарасличе / черен оман/ - Среца се край водоеми – реки, стари корита – гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са максимално използваемы.

72. *Alliaria petiolata* (*Bieb.*) *Savata et Graub.*- лъжичина.

Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен край огради, пътища и гори от всякакъв вид. Ресурсите му са максимално използваемы.

73. *Alyssum alyssoides* L. – Изловрѣх.

Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища. Ресурсите му са максимално използваемы.

74. *Brassica nigra* (*L.*) *Koch.* – Черен синап.

Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви /слънчоглед, царевича, зеленчукови градини, лозя. Ресурсите му са максимално използваемы.

75. *Capssela bursa-pastoris* (*L.*) *Medic.* – Овчарска торбичка - Видът е широко разпространен на територията на цялата община , включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви, люцерна , зеленчукови градини , лозя / . Ресурсите му са максимално използваемы.

76. *Descurainia Sophia* (L.) Webb. Ex Prauntl. – **Войниччица** - Видът е широко разпространен на територията на цялата община , най-често като плевел ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / Ресурсите му са максимално използваеми.
77. *Lepidium campetre* (L.) R. Br. – **Полска горуха** - Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / . Ресурсите му са максимално използваеми.
78. *Lepidium perfoliatum* L. – **Пронизаноллистна горуха** - Среща се по влажни место, като сметица, като рудерал – с. Обнова, гр. Левски, с. Малчика, с. Градище, а вероятно и на други места. Ресурсите му са ограничено използваеми.
79. *Raphanus raphanistrum* L. – **Дива ряпа** - Видът е широко разпространен но с ограничена численост на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел в ниви и зеленчукови градини. Ресурсите му са ограничено използваеми.
80. *Rorippa austriaca* (Crantz.) Bess. – **Австрийски пореч** - Среща се по влажни места, край р. Осъм – с. Обнова, с. Трънчовица, гр. Левски – м. "Карамандол" и м. "Шаварна", с. Градище – м. "Корукеси", с. Малчика, с. Козар Белене, с. Българене, с. Аспарухово. Ресурсите му са ограничено използваеми.
81. *Sisymbrium officinalis* (L.) Scop. – **Лечебна мъдрица** - Среща се често като рудерал в селищата – с. Градище, с. Асеновци, гр. Левски, с. Аспарухово, а вероятно и другаде. Ресурсите му са използваеми.
82. *Thlaspi alliaceum* L. – **Лукова попова лъжичка** - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / . Ресурсите му са максимално използваеми.
83. *Thlaspi arvense* L. – **Полска попова лъжичка** - Видът е широко разпространен на територията на цялата община , най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница / . Ресурсите му са максимално използваеми.
84. *Vutomus umbelatus* L. – **Водолуб** - Среща се по влажни места, стари корита, край язовири, разливи – гр. Левски – м. "Карамандол", с. Обнова – м. "Герена" и язовира "Лъдзженска бара", с. Асеновци; с. Аспарухово; с. Българене – м. "Лъката"; с. Козар Белене. Ресурсите му са ограничено използваеми.
85. *Cercis siliquastrum* L. – **Див рожков** - Среща се в паркове като декоративно растение. Не се използва.
86. *Sambucus ebulus* L. – **Нисък бърз** - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.
87. *Sambucus nigra* L. – **Черен бърз** - Среща се като единично дърво в долините на р. Осъм и нейните притоци – Ломя, Пордимска бара, както и барата през селата Стежерово и Божурлук, практически на територията на цялата община.

88. *Agrostemma githago* L. – Къклица - Видът е широко разпространен на територията на цялата община , най-често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица, пшеница/. Ресурсите му са максимално използвани.

89. *Hemiaria hirsute* L. – Влакнесто изсипливче - Среца се по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Широка могила" и м. "Печигърбица", с. Стежерово – м. "Ходжа баир", с. Козар Белене – м. "Царева могила", с. Варана – м. "Самалък баир", с. Градище – м. "Дренака"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са ограничено използвани.

90. *Lychnis coronaria* L. – Свиларка - Среца се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

91. *Saponaria officinalis* L. – Лечебно сапунче - Видът е разпространен на територията на цялата община най-често на влажни места / край реки и други и други водоеми/, но и в регулацията на селищата. Среца се спорадично с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани.

92. *Scleranthus annuus* L. – Едногодишна хрущялка - Среца се по каменисти места – с. Трънчовица – м. "Печигърбица". Ресурсите му са неизползвани.

93. *Silene otites* (L.) Wibel. – Ушно плюскавиче - Среца се нарядко по тревисти склонове – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Мила"; с. Варана – м. "Самалък баир". Ресурсите му са неизползвани.

94. *Stelaria graminea* L. – тревна звездица. Среца се нарядко край р. Осъм и притоците и Ломя и Пордимска бара по влажни ливади. Ресурсите и са неизползвани.

Celastraceae – Целастрови

95. *Euonymus europaeus* L. – Европейски чашкодрян - Среца се често по влажни местана територията на цялата община , предимно в крайнините на горски фонд, но и край р. Осъм, р. Ломя, р. Барата, р. Пордимска бара. На места се среца и в селищата. Ресурсите му са използвани.

96. *Camphorosma monspeliaca* L. – Камфорка, монпелийска - Среца се нарядко по сухи ерозирани склонове – с. Българене – м. "Мила" и гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са ограничено използвани.

97. *Chenopodium album* L. – Бяла куча лобода - Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани

98. *Chenopodium botrys* L. – Огнице - Среца се по чакъли край р. Осъм. Ресурсите му са използвани.

99. *Chenopodium hybridum* L. – Хибридна куча лобода - Среца се нарядко като рудерал на територията на цялата община . Ресурсите му са практически неизползвани.

100. *Chenopodium polyspermum* L. – Многосеменна куча лобода. Среца се по чакъла край р. Осъм. Ресурсите му са използвани.

101. *Salsola ruthenica* L. – Руско вълмо. Среща се нарядко по сухи каменливи и ерозирани скланове – с. Трънчовица – м. "Печигърбица"; с. Изгрев – м. "Русалски гробища"; с. Българене – м. "Мила"; гр. Левски – м. "Карамандол", а вероятно и на други места. Ресурсите му са ограничено използваемии.

102. *Calystegia sepium* (L.) R. Br. Дребноцветно чадърче. Видът е разпространен на територията на цялата община, най-често по влажни места / край реки и други водоеми / , гори, но и в регулацията на селищата. Среща се сравнително рядко с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използваемии.

103. *Convolvulus arvensis* L. – Полска поветица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен , плевел край жгради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваемии.

104. *Comus mas* L. – Дрян. Среща се често по влажни места на територията на цялата община, предимно в крайнините на горски фонд, но и край р. Осъм, р. Ломя, р. Барата, р. пордимска бара. На места се среща и в селищата. Ресурсите му са използваемии.

105. *Sedum maximum* (L.) Suter. – Голяма тлъстига. Среща се нарядко във горски фонд или по сухи каменливи места – с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Трънчовица – м. "Печигърбица"; с. Козар Белене, а вероятно и на други места, но единични растения. Ресурсите му са практически неизползваеми.

106. *Bryonia alba* L. – Бяла дива тиква. Среща се нарядко във влажни гори, край р. Осъм. Ресурсите му са неизползваеми.

107. *Cuscuta europaea* L. – Европейска кукувичка прежда. Широко разпространен на територията на цялата община , най-често като паразит в зеленчукови градини, но и край пътища и по диви растения. Ресурсите му са максимално използваемии.

108. *Tamus communis* L. – Обикновен брей. Среща се нарядко, предимно в горски фонд – гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са неизползваеми.

109. *Knautia arvensis* L. – Полско червено главче. Среща се нарядко по поляни и ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Изгрев – м. "Поречие"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Лъката"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Варана – м. "Ливадите" и м. "Самалък баир"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използваемии.

110. *Scabiosa ochroleuca* L. – Жълтеникава самогриска. Среща се по сухи тревисти места – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използваемии.

111. *Eleagnus angustifolia* L. – **Миризлива върба** – култивира се. Среща се като адвентивен по влажни места – най-често край р. Осъм и бариичките, вливащи се в нея. Ресурсите му са използвани.
112. *Equisetum arvense* – **Молски хвощ**. Среща се често на територията на цялата община по влажни места, предимно в низините и долините, но и в селищата – с. Обнова, гр. Левски, с. Българене, с. малчика, с. Аспарухово и др. Ресурсите му са използвани.
113. *Equisetum palustris* L. – **Блатен хвощ**. Среща се край р. Осъм и някои язовири в района, както и край стари корита при с. Асеновци, с. Българене, гр. Левски – м. "Шаварна" и м. "Карамандол", с. Козар Белене. Ресурсите му са ограничено използвани.
114. *Equisetum telmateja* Ehrh. – **Голям хвощ**. Среща се нарядко по влажни места – гр. Левски – м. "Шаварна" и м. "Карамандол", с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.
115. *Euphorbia cyparissias* Host. – **Обикновена /кипарисова/млечка**. Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използвани.
116. *Bituminaria bituminosa* (L.) Stirt. – **Битуминария**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради и пътища, но с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани.
117. *Galega officinalis* L. – **Конски ребра /Жаблек/**. Среща се навсякъде по влажни места край водоеми – реки, стари корита, разливи, канали, бари, край всички селища в района. Ресурсите му са използвани.
118. *Chamaecytisus hirsutus* (L.) Link. – **Космат зановец**. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.
119. *Coronilla varia* L. – **Пъстра зайчина**. Широко разпространен на територията на цялата община най- често по пасища, но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използвани.
120. *Lathyrus niger* (L.) Bernch. – **Черно секирче**. Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползвани.
121. *Lathyrus pratensis* L. – **Ливадно секирче**. Среща се нарядко като единично растение в горски фонд или в обработвани площи. Ресурсите му са неизползвани.
122. *Lathyrus sativus* L. – **Посевно секирче**. Среща се нарядко като единично растение в горски фонд или в обработвани площи. Ресурсите му са неизползвани.
123. *Lathyrus sylvestris* L. – **Горско секирче**. Среща се на територията на цялата община, най- често в селищата. Ресурсите му са неизползвани.

124. *Lathyrus tuberosus* L. – Грудково секирче. Среща се нарядко по поляни и ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила"; с. Изгрев – м."Поречие"; с. Стежерово – м."Ходжа баир"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Лъката"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Варана – м."Ливадите" и м. "Самалък баир"; с. Асеновци – м."Кариерата"; с. Градище - м."Корукеси". Ресурсите му са ограничено използваеми.

125. *Lotus corniculatus* L. – Обикновен звездан. Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м."Обора", м."Лозята"; с. Стежерово . м."Ходжа баир", м."Край село"; с. Изгрев – м."Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Червената пръст", м."Камерна"; с. Обнова и с. Малчика – около селата; с.Аспарухово – м."Гаргалъка" и м."Арабаджийца"; с. Българене – м."Лъката", м."Пасището", м."Мила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Козар Белене – м."Царева могила", м."Кукла"; с.Варана – м."Ливадите", м."Самалък баир", м."Лакаджийска могила"; с. Градище – м."Тараклъка" м." Дрени", м."Курттепе"; с. Асеновци – около селото и м."Кариерата". Ресурсите му са използваеми.

126. *Melilotus alba* Medic – Бяла комунига. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

127. *Melilotus officinalis*(L.) Pall. – Лечебна комунига. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

128. *Ononis spinosa* L. – Бодлив гръмотрън. Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м."Обора", м."Лозята"; с. Стежерово – м." Ходжа баир", м."Край село"; с. Изгрев – м."Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Червената пръст", м."Камерна"; с. Обнова И С. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м."Гаргълъка" и м."Арабаджийца";с. Българене – м."Лъката", м."Пасището", м." Мила"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Козар Белене – м."Царева могила", м."Кукла";с. Варана – м."Ливадите", м."Самалък баир", м."Лакаджиска могила"; с. Градище – м."Тараклъка", м."Дрени", м."Курттепе";с. Асеновци – около селото и м."Кариерата". Ресурсите му са използваеми.

129. *Trifolium arvense* L. – Полска /плевелна / детелина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често като плевел в ниви /слънчоглед, царевича, пшеница /.Ресурсите му са максимално използваеми.

130. *Trifolium pratense* L. – Ливадна детелина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваеми.

131. *Tnifolium repens* L. – Пълзяща детелина. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често

като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

132. *Vicia cracca* L. – **Птича глушина**. Среща се край селищата и по влажни места около р. Осъм и край всички селища в общината. Ресурсите му са използвани.

133. *Vicia grandiflora* Scop. – **Едноцветна глушина**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

134. *Vicia sativa* L. – **Посевна глушина /фий/**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използвани.

135. *Quercus frainetto* Ten. – **Благун**. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

136. *Quercus robur* L. – **Летен дъб**. В района видът е доминант в гори – гр. Левски – м."Шаварна", м."Карамандол"; с.Градище – м."Корукеси"; с. Трънчовица – м."Гарванче", а като единично дърво и на други места – с. Асеновци. Ресурсите му са използвани.

137. *Centaureum erythraeum* Rafn. **Червен кантарион**. Среща се по сухи тревисти места – с. Трънчовица – м."Капитанска могила"; с. Стежерово – м."Ходжа баир"; с. Божурлук – м."Лозята"; с. Българене - м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир";с. Градище – м."Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.

138. *Erodium cicutarium*(L.) L Her. – **Цикутново часовниче**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради и пътища и с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани .

139. *Geranium macrorhizum* L. – **Обикновен здравец** - култивира се в градини като украсно растение.

140. *Geranium pyrenaicum* Vurm fill. – **Пиринейски здравец**. Среща се често край салкъмови гори, крайнини на селища, покрай реки и други на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.

141. *Myriophyllum spicatum* (L.)Roth - **Класовиден многолистник**. Среща се в стоящи води, най- често канали, язовири, стари корита - с. Божурлук, с. Трънчовица, с. Обнова, с. Аспарухово – м."Арабаджийца", гр. Левски – м."Карамандол", с. Асеновци. Ресурсите му са използвани, но ограничено.

142. *Aesculus hippocastanum* L. – **Конски кестен** – култивира се . Отглежда се като парково дърво – гр. Левски и по- рядко други селища. Може да се използва като ресурс, макар, че предназначението му е друго.

143. *Hypericum perforatum L.* – **Жълт кантарион**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища, обработваеми площи, пасища, изоставени ниви, лозя, и ресурсите му са максимално използвани.
144. *Crocus pallasii Bieb.* – **Паласов минзухар**. Среща се нарядко по сухи баири – с. Трънчовица – м. "Печигърбица" и м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Пасището" и м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила". Ресурсите му са ограничени.
145. *Iris pseudacorus L.* – **Блатна перуника**. Среща се край водоеми – реки, гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са ограничено използвани.
146. *Iris pumila L.* – **Дребна перуника**. Среща се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица – м. "Печигърбица". Ресурсите му са неизползвани.
147. *Juncus inflexus L.* – **сиво-зелена дзука**. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.
148. *Ajuda laxmanii (L.) Schreb.* – **Обикновено срещниче**. Среща се доста често на териториите на цялата община, по сухи места и като плевел в ниви, лозя, градини. Ресурсите му са използвани.
149. *Ajuda laxmanii (L.) Benth.* – **Лаксманово срещниче**. Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са използвани.
150. *Ballota nigra L.* – **канела**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и по- рядко в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.
151. *Calamintha nepeta (L.) Savi. Subsp. Glandulosa (Reg.) Pall.* – **лечебно миризливче**. Среща се по сухи места – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са ограничено използвани.
152. *Clinopodium vulgare L.* – **Обикновен черноврѣх**. Среща се често край салкъмови гори, крайнини на селища, покрай реки и други на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.
153. *Galeopsis tetrahit L.* – **Пѣстра бударица**. Среща се нарядко на територията на цялата община като плевел в ниви. Ресурсите му са неизползвани.
154. *Glechoma hederacea L.* – **Самобайка**. Среща се често край салкъмови гори, крайнини на селища, покрай реки и други на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.
155. *Glechoma hirsute W. et K.* – **Урбаличе**. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

156. *Lamium purpureum* L. – **Червена мъртва коприва**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най- често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използваемы.

157. *Leonurus cardiaca* L.- **Обикновена дяволска уста**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най- често на влажни места / край реки и други водоеми /, но в регулацията на селищата. Среща се спорадично с ниска численост. Ресурсите му са ограничено използваемы.

158. *Marrubium peregrinum* L.- **Сусарка**. Широко е разпространен на територията на цялата община най често по пасища, но и край селищата като рудерал. Ресурсите му са максимално използваемы.

159. *Mentha arvensis* L.- **Полска мента**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, , край пътища , обработваеми площи, пасища, изоставени ниви, лозя, предимно на по влажни места и ресурсите му са максимално използваемы.

160. *Mentha aquatica* L.- **Водна мента**. Среща се навсякъде по влажни места, край течащи води, потоци, канали. Ресурсите му са използваемы.

161. *Mentha longifolia* (L.) Huds. – **Дълголистна мента**. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използваемы.

162. *Mentha pulegium* L.- **Блатна мента**. Среща се по влажни засъхващи почви, навсякъде край р. Осъм, край водоеми – с.Обнова – м."Герена" и "Долно ливаде", яз."Лъдженска бара"; с. Българене – м."Пасището"; с. Аспарухово – м."Арабаджийца"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Варана – м."Ливадите";с. Божурлук, с. Асеновци – старите корита на р. Осъм. Ресурсите му са използваемы.

163. *Mentha spicata* L. – **Обикновена мента (джоджен)**. Среща се малко по- рядко по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използваемы.

164. *Mentha suaveolens* Ehrh. – **Кръглолиста мента**. Среща се нарядко- с.Обнова – м."Герена", край канали. Ресурсите му са ограничено използваемы.

165. *Origanum vulgare* L. – **Обикновен риган**. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м "Капитанска могила", м. "Печигърбица" ; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Среща и се по влажини места – край р. Осъм. Ресурсите му са използваемы.

166. *Prunella vulgaris* L. – **Обикновена пришиница**. Среща се на територията на цялата община, най-често по влажни места, край реките, селищата, барите, по ливади, без най-сухите, по билата на хълмовете, в салкъмовите гори и др. Ресурсите са използваемы.

167. *Salvia aethiopsis* L. – бяла какула (конски босилек). Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал.

168. *Salvia nemorosa* L. – горска какула (г. конски босилек). Широко разпространен на територията на цялата община най-често по пасища но и край селищата, като рудерал, край пътища и жп линии. Ресурсите му са максимално използваемии.

169. *Salvia verticillata* L. – преиленеста какула (п. конски босилек). Среца се доста често по влажни и сенчести места, включително и в регулацията на селищата на селищата – край р. Осъм : с. Трънчовица, с. Обнова, с. Изгрев, с. Българене, с. Малчика, с. Козар Белене, с. Градище, с. Аспарухово, с. Асеновци, гр. Левски – м. "Шаварна"; м. "Карамандол", край р. Барата при с. Стежерово, с. Божурлук, край Пордимска бара и др. Ресурсите му са използваемии.

170. *Saturegia Montana subsp. Kitaibelii* (Wierzb.) Ball. – планинска чубрица. Среца се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица – м."Печигърбица". Ресурсите му са неизползваемии.

171. *Scutellaria altissima* L. – висока превара. Среца се предимно в горски фонд, масово в горите от летен дъб и крайнините им, в землищата на гр. Левски, с. Трънчовица, с. Градище. Ресурсите му са използваемии.

172. *Sideritis montana* L. – планински миризлив бурен. Среца се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица - м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжа баир";с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Курттепе"; с. Асеновци –м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използваемии.

173. *Stachys annua* L. – едногодишен ранилист. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най- често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница /. Ресурсите му са максимално използваемии.

174. *Stachys germanica* L. . – германски ранилист. Широко разпространен на територията на цялата община, най- често по пасищата, но и край селищата,като рудерал. Ресурсите му са максимално използваемии.

175. *Stachys recta* L. – изправен ранилист. Среца се в покрайнините на горски фонд – с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила", а вероятно и др. места. Ресурсите му са ограничено използваемии.

176. *Teucrium chamaedris* L. – обикновено подъбче. Среца се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица", м."Червената пръст";с. Стежерово – м."Ходжа баир"; с. Божурлук – м." Лозята"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила";с. Варана – м."Самалък баир"; с. Градище – м."Корукеси" и м."Дренака"; с. Асеновци – м."Кариерата"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са използваемии.

177. *Teucrium montanum* L. – планинско подъбче. Среца се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица – м."Печигърбица". Ресурсите му са неизползваемии.

178. *Teucrium polium* L. – бяло подъбче. Среща се по често по сухи ливади – с.Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица", м."Червената пръст"; с. Стежерово – м."Ходжа баир"; Божурлук – м."Лозята"; С. Българене - м."Мила"; с.Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир";с. Градище – м."Корукеси" и м."Дренака"; с. Асеновци – м.Кариерата"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са използваеми.

179. *Teucrium polium scordium* L. – луково подъбче. Среща се нарядко по влажни места край р. Осъм. Ресурсите му са ограничено използваеми.

180. *Thymus callieri* Borb. – калиерова мащерка. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"м."Червената пръст"; с. Стежерово – м."Ходжа баир"; с. Божурлук – м."Лозята"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила";с. Варана – м."Самалък баир"; с. Градище – м."Корукеси" и м."Дренака"; с. Асеновци – м."Кариерата"; гр. Левски – м."Карамандол". Ресурсите му са използваеми.

181. *Lemna minor* L – дребна водна леща. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използваеми.

182. *Spirodela polyrhiza* (l.) *Schleid.* – многокоренчеста спиродела. Единично находище – с. Обнова –м."Герена". Ресурсите му са неизползваеми.

183. *Allium rotundum* L. – кръгъл лук. Широко разпространен на територията на цялата община, най- често по пасища, но и край селищата, като рудерал. Ресурсите му са максимално използваеми.

184. *Allium scordoprasum* L. – рокамбол. Среща се нарядко по влажни места край р. Осъм. Ресурсите му са ограничено използваеми.

185. *Asparagus officinalis* L. – лечебна зайча сянка. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжа баир"; с. Българене – м."Мила"; с. Козар Белене – м."Царева могила"; с. Варана – м."Самалък баир"; гр. Левски – м."Карамандол"; с. Градище – м."Курттепе"; с.Асеновци – м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използваеми.

186. *Convalaria majalis* L. – момина сълза. Среща се предимно в горски фонд, в горите от летен дъб и крайнините им, в землищата на град Левски, с. Трънчовица, с. Градище. Ресурсите му са използваеми.

187. *Ruscus aculeatus* L. – бодлив залист. Среща се предимно в горски фонд, в горите от летен дъб и крайнините им, в землищата на гр. Левски, с. Трънчовица, с. Градище. Ресурсите му са използваеми.

188. *Scilla bifolia* L. – двуливи синчец. Среща се навсякъде в естествените гори в района на общината, но го има и извън горския фонд по дигата на р. Осъм в районите на селата Изгрев, Обнова, Българене. Ресурсите му са ограничено използваеми.

189. *Lythrum salicaria* L. – обикновена блатия. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.
190. *Lythrum virgatum* L. – пръстена блатия. Среща се на рядко – с. Обнова – м. "Герена", край канали. Ресурсите му са ограничено използвани.
191. *Alcea pallida* (W. et K.) Bess. – бледа алцея. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища, обработвани площи, пасища, изоставени ниви, лозя, но числеността му не е висока. Ресурсите му са ограничено използвани.
192. *Alcea rosea* L. – градинска ружа. Отглежда се често като декоративно растение. Подивява на територията на цялата община. Среща се като рудерално растение край ниви и пътища. Ресурсите му са ограничено използвани.
193. *Althaea officinalis* L. – лечебна ружа. Среща се на територията на цялата община край канали, реки, бари – с. Обнова, с. Българене, с. Трънчовица, с. Аспарухово, с. Малчика, с. Изгрев, с. Козар Белене, с. Градище, с. Асеновци – край р. Осъм, край р. Барата – с. Стежерово, с. Божурлук, край р. Ломя – с. Варана, м. "Карамандол" и с. Градище, край Пордимска бара. Ресурсите му са използвани.
194. *Lavatera thuringiaca* L. – лаватера, тюрингска. Видът е широко разпространен на територията на цялата община като рудерал, край пътища, обработвани площи, пасища, изоставени ниви, лозя, но числеността му не е висока. Ресурсите му са ограничено използвани.
195. *Malva sylvestris* L. – горски слез. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел, край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.
196. *Fraxinus omus* L. – мъждрян. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.
197. *Fraxinus oxycarpa* Willd. – полски ясен. Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м. "Карамандол", с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са неизползвани.
198. *Ligustrum vulgare* L. – обикновена маслинка. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.
199. *Syringa vulgaris* L. – обикновен люляк. Среща се много рядко по скалисти места – с. Трънчовица, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползвани.
200. *Orchis purpurea* Huds. – пурпурен салеп. Среща се много рядко сред храсталаци – с. Българене – м. "Мила"; с. Трънчовица – м. "Гарванчето", м. "Широка могила". Ресурсите му са неизползвани.

201. *Chelidonium majus* L. – змийско мляко. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи, но предимно на влажни и сенчести места. Ресурсите му са максимално използвани.

202. *Corydalis bulbosa* (L.) DC – грудеста лесичина. Среца се навсякъде в естествените гори в района на общината, но го има и извън горския фонд по дигата на р. Осъм в районите на селата Изгрев, Обнова, Българене. Съществува и като изкуствени насаждения. Ресурсите му са ограничено използвани.

203. *Fumaria officinalis* L. – лечебен росокас. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

204. *Papaver rhoeas* L. – кадънка, полски мак. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел край огради, пътища и в обработваеми площи / ниви /. Ресурсите му са максимално използвани.

205. *Phytolacca Americana* L. – лечебен винобой. Видът е разпространен на територията на цялата община отглеждани като декоративни растения и на много места подивява. Ресурсите му са максимално използвани и може да се отглежда в култура.

206. *Pinus sylvestris* L. – бял бор. Залесяван на места като противоерозионно дърво. Ресурсите му са неизползвани.

207. *Plantago lanceolata* L. - ланценовиден живовлек. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или в състава на различни типове пасищна растителност, но и като плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

208. *Plantago maior* L. – голям живовлек. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

209. *Plantago media* L.-среден живовлек. Среца се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м."Капитанска могила", м."Печи гърбица", с. Стежерово и с. Божурлук – м."Ходжабаир", с. Българене – м."Мила", с. Козар Белене – м."Царева могила", с. Варана – м."Самалък баир", гр. Левски – м."Карамандол", с. Градище – м."Курттепе", с. Асеновци – м."Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

210. *Platanus orientalis* L. - източен чинар. Залесяван като декоративно и парково дърво – гр. Левски. Ресурсите му са практически неизползвани.

211. *Briza media* L. – средна сълзица. Среца се нарядко по сухи тревисти места – с. Стежерово – м."Ходжа баир", с. Трънчовица – м."Капитанска могила", с. Българене – м."Мила", с. Козар Белене – м."Царева могила", с. Варана – м."Самалък баир", гр. Левски –

м." Карамандол", с. Градище" – м."Корукеси".Ресурсите му са използвани , но ограничено.

212. *Lolium temulentum* L. – пиявец /райграс/. Среща се наредко на територията на цялата община като плевел в ниви. Ресурсите му са неизползваеми.

213. *Sclerochloa dura* /L./ *Bauch* - склезохлоа. Видът е широко разпространен на територията на цялата община главно по пътища поради специфичния начин на пренасяне на семената му /антропохория/. Ресурсите му са максимално използвани.

214. *Polygala major* Jacq. – Голяма телчарка. Среща се наредко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица", с. Българене – м. "Мила"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир", с. Козар Белене – м. "Царева могила", гр. Левски – м. "Карамандол, с. Варана – м. "Самалък баир", с. Градище – м. "Дренака". Навсякъде се срещат единични растения. Ограничено използвани.

215. *Polygala vulgaris* L. – Обикновена телчарка. Среща се много рядко, главно в покрайнините на горски фонд – с. Козар Белене, с. Българене, гр. Левски. Ресурсите му са неизползваеми.

216. *Persicaria hydropiper* (L.) *Spach*. – обикновено пипериче. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

217. *Persicaria maculata* (Raf.) S. F. *Gray* – водно пипериче. Разпространен е като предходния вид, дори по-често.

218. *Polygonum aviculare* L. – Обикновена пача трева. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

219. *Rumex crispus* L. – къдрав лапад. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и по-рядко в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

220. *Rumex pulcher* L. – красив лапад. Среща се много често по ливади от всякакъв тип – с. Божурлук – м. "Обора", м. "лозята"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир", м. "Край село"; с. Изгрев – м. "Русалийски гробища"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Червената пръст", м. "Камерна"; с. Обнова и с. Малчика – около селата; с. Аспарухово – м. "Таргалъка" и м. "Арабджица"; с. Българене – м. "лъката"; м. "Пасището", м. "Мила"; гр. Левски – м. "Карамандол", с. Козар Белене – м. "Царева могила", м. "Кукла"; с. Варана – м. "Ливадите", м. "Самалък баир", м. "Лакаджийска могила"; с. Градище – м. "Тараклъка", м. "Дрена", м. "Курттепе"; с. Асеновци – около селото и м. "Кариерата". Ресурсите му са използвани.

221. *Rumex obtusifolius* L. – щитовиден лапад. Среща се като рудерал край огради в селищата на общината, но доста наредко. Ресурсите му са неизползваеми.

222. *Portulaca oleracea* L. – обикновена тученица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен или плевел край огради, пътища и в обработваеми площи. Ресурсите му са максимално използвани.

223. *Anagalis arvensis* L. – полско огнивче. Среща се доста често на териториите на цялата община по сухи места и като плевел в ниви, лозя, градини. Ресурсите му са използвани.

224. *Lysimachia nummularia* L. – кръглолистно ленивче. Среща се навсякъде в общината, предимно по влажни места, включително и в селищата. Преобладава край р. Осъм и притоците: Ломя, Пордимска бара, още и край Стежеровска бара, и край всички язовири и микроязовири в района. Ресурсите са използвани.

225. *Adonis aestivalis* L. – летен горицвет. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница, но спорадично и ниска численост. Ресурсите му са ограничено използвани.

226. *Adonis vernalis* L. – пролетен горицвет. Среща се нарядко по сухи тревисти места – с. Трънчовица – м. "Печиръгбица", м. "Капитанска могила", м. "Широка могила". Ресурсите му са много ограничено използвани.

227. *Anemone ranunculoides* L. – лютиковидна съсънка. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

228. *Clematis recta* L. – прав повет. Среща се нарядко, предимно в горски фонд – гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси" но и край ж.п. линията Левски-Свищов. Ресурсите му са неизползвани.

229. *Clematis vitalba* L. – обикновен повет. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, но най-често на по-влажни места край водоеми, огради, пътища, ж.п. линии. Ресурсите му са максимално използвани.

230. *Consolida hispanica* (Costa.) Greud. Et Burdet – източна ралица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел в обработваеми площи / ниви /. Някои негови форми се отглеждат в градини за украса. Ресурсите му са максимално използвани.

231. *Consolida regalis* S. F. Gray – обикновена ралица. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като плевел в обработваеми площи / ниви /. Ресурсите му са максимално използвани.

232. *Helleborus odoratus* W. et K. – мирислив кукуряк. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "капитанска могила"; м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използвани.

233. *Isopyrum thalictroides* L. – кокошка. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

234. *Nygella arvensis* L. – полска челебитка. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като плевел в обработвани площи /ниви/, но сравнително рядко. Някои негови форми се отглеждат в градини за украса. Ресурсите му са ограничено използвани.

235. *Ranunculus ficaria* L. – жълтурче. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни сенчести места. Преобладава в горски фонд, в поречието на р. Осъм и малките рекички в района. Ресурсите му са използвани.

236. *Ranunculus polyanthemus* L. – многоцветно лютиче. Среща се рядко край селищата и в обработваните площи, по ливади и в овощни градини. Ресурсите му са практически неизползвани.

237. *Ranunculus repens* L. – пълзящо лютиче. Среща се доста често по влажни места, вкл. и в селищата край реки, бари, канавки, чешми и др. водоеми на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани.

238. *Ranunculus sceleratus* L. – отровно лютиче. Среща се рядко навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са ограничено използвани.

239. *Thalictrum aquilegifolium* L. кандилколистно обичниче. Среща се рядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица", с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Курттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Ресурсите му са ограничено използвани.

240. *Thalictrum minus* L. – дребно обичниче. Среща се подобно на предния вид, но е малко по-чест.

241. *Reseda lutea* L. – жълта резеда. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви /слънчоглед, царевица/ и като рудерал по сухи тревисти места. Ресурсите му са максимално използвани.

242. *Paliurus spina-christi* Mill. – драка (челия). Среща се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. Козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана. Ресурсите му са използвани.

243. *Agrimonia eupatoria* L. – лечебен камшик. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен, край огради, пътища и гори от всякакъв вид и много по рядко вторично навлиза в изоставени обработвани площи / овощни градини / . Ресурсите му са максимално използвани.

244. *Crataegus monogyna* Jacq. – **червен глог.** Среща се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. Козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "ходжа баир". Ресурсите му са използваеми.

245. *Filipendula vulgaris* Moench. – **ливадно орехче.** Среща се нарядко по сухи тревисти места – с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси"; Ресурсите му са използваеми, но ограничено.

246. *Fragaria vesca* L. – **горска ягода.** Среща се предимно в окрайнини на горски фонд, но и по сухи ливади в цялата община – с. Трънчовица, с. Изгрев, с. Стежерово, с. Българене, с. Козар Белене, с. Варана, с. Градище, гр. Левски, с. Асеновци. Ресурсите му са използваеми.

247. *Geum urbanum* L. – **градско омайниче.** Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен край огради, пътища и гори от всякакъв вид. Ресурсите му са максимално използваеми.

248. *Potentilla argentea* L. – **сребролистно прозорче.** Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използваеми.

249. *Potentilla reptans* L. – **пълзящо прозорче.** Среща се доста често по влажни места, вкл. и в селищата край реки, бари, канавки, чешми и др. водоеми на територията на цялата община. Ресурсите му са използваеми.

250. *Prunus spinosa* L. – **трънка.** Среща се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. Козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир". Често се среща и по дигата на р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.

251. *Rosa canina* L. – **шипка.** Среща се често както в горски фонд (с. Българене, с. Градище, гр. Левски, с. Козар Белене), така и в покрайнините му и по сухи ливади и хълмове – с. Трънчовица – м. "Гарванче" и м. "Капитанска могила"; с. Асеновци; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Стежерово и с. Божурлук – м. "Ходжа баир". Често се среща и на дигата край р. Осъм. Ресурсите му са използваеми.

252. *Rubus caesius* L. – **полска къпина.** Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни и сенчести места.

Преобладава в горски фонд, поречията на р. Осъм и малките рекички в района и край обработваеми площи. Ресурсите му са използвани.

253. *Sanguisorba minor Scop.* – дребна динка. Среща се често по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; м. "Печигърбица", м. "Червената пръст"; с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Божурлук – м. "Лозята"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; с. Градище – м. "Корукеси" и м. "Дренака"; с. Асеновци – м. "Кариерата"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са използвани.

254. *Sorbus torminalis (L.) Crantz.* – брекиня. Среща се предимно в горски фонд или край него – гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са неизползвани.

255. *Cruciata laevipes* – *гергевка*. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни и сенчести места. Преобладава в горски фонд, в поречията на р. Осъм и малките рекички в района. Ресурсите му са използвани.

256. *Galium verum L.* – *същинско енъовче*. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като рудерал по сухи тревисти места, край пътища, шосета, пасища от всякакъв тип и други. Ресурсите му са максимално използвани.

257. *Galium aparine L.* – *ленка*. Видът е разпространен на територията на цялата община, най-често из храсталците, край пътища и огради, в градините и посевите. Ресурсите му са максимално използвани.

258. *Dictamnus albus L.* – *росен*. Среща се наредко, предимно в горски фонд, но и в крайнините му – с. Българене, с. Козар Белене. Ресурсите му са използвани.

259. *Populus nigra L.* – *черна топола*. Среща се в поречията на всички реки в района – край р. Осъм и притоците ѝ Ломя и Пордимска бара, край Стежеровската бара, край старите корита и в алувиалните гори. Ресурсите ѝ са използвани.

260. *Salix alba L.* – *бяла върба*. Среща се в поречията на всички реки в района – край р. Осъм и притоците ѝ Ломя и Пордимска бара, край Стежеровска бара, край старите корита и в алувиалните гори. Ресурсите ѝ са използвани.

261. *Salix purpurea L.* – *ракита*. (*срещуположна черна върба*). Среща се край някои язовири и микроязовири, стари корита и край малки рекички, но наредко. Ресурсите му са ограничено използвани.

262. *Digitalis lanata Ehrh.* – *вълнест напръстник*. Среща се наредко по сухи тревисти места – с. Стежерово – м. "Ходжа баир"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Корукеси". Ресурсите му са използвани, но ограничено.

263. *Kicxia elatine (L.) Dum.* – *надводниково трескавиче (лош вятър)*. Среща се наредко на територията на цялата община като плевел в ниви. Ресурсите му са неизползвани.

264. *Linaria vulgaris* Mill. – **Обикновена луличка**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / и като рудерал по сухи тревисти места. Ресурсите му са максимално използваеми.
265. *Verbascum phlomeides* L. – **Лечебен лопен**. Рудерал. Максимално използваем.
266. *Verbascum phoeniceum* L. – **финикийски лопен**. Среща се предимно в крайнини на горски фонд, но и по сухи ливади в цялата община – с. Трънчовица, с. Изгрев, с. Стежерово, с. Българене, с. Българене, с. Козар Белене, с. Варана, с. Градище, гр. Левски, с. Асеновци. Ресурсите му са използваеми.
267. *Veronica anagalis-aquatica* L. – **огничевоподобно великденче**. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, стари корита и др. Ресурсите му са ограничено използваеми.
268. *Veronica arvensis* L. – **полско великденче**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница, но спорадично и с ниска численост. / Ресурсите му са ограничено използваеми.
269. *Veronica austriaca* L. – **австрийско великденче**. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Трънчовица – м. "Капитанска могила", м. "Печигърбица"; с. Стежерово и с. Божурдук – м. "Ходжабаир"; с. Българене – м. "Мила"; с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Варана – м. "Самалък баир"; гр. Левски – м. "Карамандол"; с. Градище – м. "Керттепе"; с. Асеновци – м. "Кариерата". Ресурсите му са ограничено използваеми.
270. *Veronica chamaedrys* L. – **плоскосеменно великденче**. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използваеми.
271. *Veronica prostrate* L. – **пълзящо великденче**. Среща се нарядко по сухи ливади – с. Козар Белене – м. "Царева могила"; с. Трънчовица – м. "Капитанска могила"; с. Градище – м. "Дренака"; гр. Левски – м. "Карамандол". Ресурсите му са практически неизползваеми.
272. *Datura stramonium* L. – **матул**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / . Ресурсите му са максимално използваеми.
273. *Hyoscyamus niger* L. **черен блян**. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица, пшеница, но спорадично и ниска численост / . Ресурсите му са ограничено използваеми.
274. *Physalis alkekengii* L. – **мехунка**. Среща се навсякъде в общината, предимно по влажни и сенчести места, включително и в селищата. Преобладава край р. Осъм и притоците: Ломя, Пордимска бара, още и край Стежеровска бара, и край всички язовири и микроязовири в района. Ресурсите са използваеми.
275. *Solanum dulcamara* L. – **червено кучешко грозде**. Среща се доста често на територията на цялата община, включително и в селищата, като рудерал по влажни и

сенчести места. Преобладава в горски фонд, в поречията на р. Осъм и в малките рекички в района. Ресурсите му са използвани.

276. *Solanum nigrum* L. – черно кучешко грозде. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица / , лозя, овощни градини. Ресурсите му са максимално използвани.

277. *Sparganium erectum* L. – ежова главичка. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

278. *Tilia tomentosa* Moench. – *сребролистна липа*. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

279. *Typha angustifolia* L. – *теснолистен папур*. Среща се много често навсякъде по влажни места в района на общината – реки, канавки, чешми, край язовири, рибарници, бари, стари корита и др. Ресурсите му са използвани.

280. *Ulmus minor* Mill. – *полски бряст*. Среща се предимно в горски фонд, но и покрай него – гр. Левски, с. Козар Белене, с. Българене, с. Трънчовица, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са умерено използвани.

281. *Parietaria officinalis* L. – *лечебна разваленка*. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата най-често като бурен и по-рядко плевел-край ограда, пътища и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

282. *Urtica urens* L. – гръцка коприва. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен по влажни и сенчести места и по-рядко като плевел – край ограда, пътища, нарушени терени и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

283. *Urtica dioica* L. – дълга коприва, обикновена коприва. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен по влажни и сенчести места и по-рядко като плевел – край ограда, пътища, нарушени терени и в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани. Да се включи в програмата за следващ програмен период.

284. *Valeriana officinalis* L. – *дилянка*. Срещат се единични растения край р. Осъм, р. Ломя (предимно в крайречни, алувиални гори), но и на открити, заблатени места вероятно и в други части на общината. Ресурсите му са практически неизполвани.

285. *Verbena officinalis* L. – *лечебна върбинка*. Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулация на селищата, най-често като бурен по влажни места и по-рядко като плевел – край ограда, пътища, нарушени терени, водоеми и обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

286. *Viola hirta* L. – *влакнеста теменуга*. Среща се предимно в крайнини на горски фонд, но и по сухи ливади в цялата община – с. Трънчовица, с. Изгрев, с. Стежерово, с.

Българене, с. Козар Белене, с. Варана, с. Градище, гр. Левски, с. Асеновци. Ресурсите му са използвани.

287. *Viola odorata* L. – миризлива теменуца. Среца се във всички видове гори в района (дъбови, салкъмови) и често излиза от тях – с. Българене, с. Обнова, гр. Левски, с. Трънчовица, с. Стежерово, с. Изгрев, с. Варана, с. Козар Белене, с. Градище, с. Асеновци. Ресурсите му са използвани.

288. *Tribulus terrestris* L. – трабузан (бабини зъби). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел в ниви / слънчоглед, царевица /, лозя, овощни градини. Ресурсите му са максимално използвани.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

предвидени периоди за възстановяване на лечебни растения, съобразени с посочените в чл. 6 от наредба № 2/ 20.01.2004 година (за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения) периоди.

Експлоатацията на находищата се редува с период на възстановяване на ресурсите.

I. Продължителност на периода за възстановяване:

1. при събиране на корени и коренища от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (гръмотрън бодлив, копитник, коприва, лапад алпийски, прозорче горско, решетка безстъблена, теменуга миризлива, чемерика лобелиева, чобанка хибридна, чувен и други) – 2 години;

2. при събиране на корени и коренища от видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия (дива тиква, здравец обикновен, иглика лечебна, лудо биле, мъжка папрат, орехче обикновено, сладка папрат и други) – 3 години;

3. при събиране на грудки (божур червен, змиряник петнист, орехче ливадно) – 2 години;

4. при събиране на листа (боровинка черна и червена, лудо биле, малина, медуница лечебна, подбел, смрадлика, чемерика лобелиева и други) – 1 година;

5. при събиране на стръкове от видове, които трудно възстановяват ресурсите си (горицвет пролетен, иглика лечебна, тинтява горска, тлъстига лютива и други) – 4 години;

6. при събиране на съцветия от иглика лечебна и лопен гъстоцветен – 2 години;

7. плодове и семена от есенен минзухар и зърнеш – 2 години.

II. Не е необходим период за възстановяване при събиране на следните билки:

1. коренища от вълча ябълка обикновена, коприва, орлова папрат, репей и троскот;

2. стръкове от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (ветрогон полски, великденче лечебно, вратига, дяволска уста обикновена, звъника лечебна, змийско мляко, коприва, кучешко грозде черно, пчелинок обикновен, равнец хилядолистен и други);

3. цветни пъпки, цветове и съцветия (бъз черен, глог червен, лайка, липа – дребнолистна, едрolistна и сребролистна, подбел, равнец хилядолистен, слез горски и други);

4. плодове и семена с изключение на тези по горепосочената точка 7.

Съгласно чл. 5 от Наредба №2 от 20 януари 2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения не се допуска събиране на билки в количества надвишаващи, следните стойности определени като проценти от наличието в находището запаси.

1. За корени, коренища, грудки и луковици от видове които лесно възстановяват ресурсите си (напр. вълча ябълка, обикновено глухарче, гръмотрън бодлив, девисил, лапад алпийски, оман черен, орлова папрад, прозорче горско, теменуга миризлива, чемерика лобелиева, чобанка хибридна и др) – до 70%;
 2. За корени, коренища, грудки и луковици, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия (напр. божур червен, здравец обикновен, змиряник петнист, иглика лечебна, мъжка папрат, орехче ливадно, орехче обикновено, ранилист лечебен, сладка папрат обикновена и др.) – до 40%;
 3. За кори, листни и стъблени пъпки (напр. бреза обикновена, бор, върба бяла, дъб летен, леска обикновена и др.) – до 40%
 4. За листа (напр. бреза обикновена, живовлек голям, живовлек ланцетовиден, коприва, леска обикновена, малина, смрадлика и др) – до 70%;
 5. За стръкове (напр. великденче лечебно, звъника лечебна, иглика лечебна, камшик лечебен, коприва, мащерка, напръстник вълнест, подъбиче обикновено, равнец хилядолистен, ранилист лечебен, риган обикновен, тлъстика лютива, шапие и др) - до 70%;
 6. За цветни пъпки, цветове, съцветия и цветни кошнички, плодове и семена (напр. боровинка червена и черна, бъз черен, глог червен, драка, зърнеш, иглика лечебна, лайка, липа – дребнолиста, едролиста, сребролиста, лопен гъстоцветен, мразовец есенен, орехче ливадно, офика, подбел, шипка и др)
- До 70% за едногодишните и до 80% за многогодишните видове.

ПРИЛОЖЕНИЕ №3

Списък на видовете, поставени под специален режим, за които събирането и издаването на позволителни за тях ще се извършва в зависимост от ежегодните заповеди на Министъра на околната среда и водите и съответно на Директора на РИОСВ –Плевен.

Съгласно Заповед №РД-162/25.02.2021 г., г на Министъра на околната среда и водите на основание чл. 10., ал. 1, 2, 3 от Закона за лечебни растения се определят допустими за събиране от естествените находища, извън територията на националните паркове, количества от следните видове билки:

1. Божур червен (*Paeonia peregrine* Mill);
2. Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus* Mill);
3. Иглика лечебна (*Primula veris* L.)
4. Катраника, пелин бял (*Artemisia alba* Turra);
5. Лазаркиня, енъовче ароматно (*Galium odoratum* (L.) Scop.)
6. Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna* L.)
7. Ранилист лечебен (*Betonica officinalis* L.)
8. Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia* All.)
9. Тлъстига лютивя, жълто прозориче (*Sedum acre* L.);
10. Трън кисел (*Berberis vulgaris* L.);
11. Шапиче (*Alchemilla vulgaris complex*);

Ежегодно със своя заповед Министъра на околната среда и водите, забранява събирането и на следните лечебни растения подложени на специален режим на опазване:

- Бенедиктински трън, пресечка (*Cnicus benedictus* L.)
- Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.)
- Горицвет, пролетен (*Adonis vernalis* L.)
- Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.)
- Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.)
- Изтравниче, страшниче (*Asp I e nium t r i c h o m a n e s* L.)
- Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.)
- Исоп лечебен (*Hys s opus ffi cinalis* L. s *sp. aris tatus*) - Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill.)
- Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill)
- Копитник (*Asarum europaeum* L.)
- Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng)
- Момина сълза (*Convallaria majalis* L.)
- Оман бял (*Inula helenium* L.)
- Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium flavum* Crantz)

- Пелин сантонинов (*Artemisia antonicum* L.)
- Пирински (мурсалски алибушки)чай (*Sideritis scardica* Griseb.)
- Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand);
- Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.);
- Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. *Hirtum*(Link) Ietswaart)
- Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.);
- Салеп (*Orchis* sp. *diversa*);
- Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moench.);
- Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) B ernh: L. s elago);
- Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.)

Ограниченията и забраните за гореописаните лечебни растения не се отнасят за количества билки, събирани за лични нужди. Изключението не се прилага за Пирински (мурсалски алибушки) чай.

Приложение №4

Примерен образец на заявление и позволително за ползване на лечебни растения

ДО
КМЕТА НА
ОБЩИНА ЛЕВСКИ

З А Я В Л Е Н И Е

(Съгласно чл. 34 от Закон за лечебните растения)

от.....,живущ/а.....
(трите имена по л.к.) (постоянен адрес)

ЕГН.....,л.к. №издадена на.....от.....

Уважаеми Г-н Кмете,

Моля на основание чл. 21, ал.2 и чл. 22, т. 2 от Закона за лечебните растения да ми издадете позволително за ползване на, в размер накг. свежо(вид лечебно растение, морфологична част) тегло, в периода от.....до.....20.....г. в.....за..... (местност, землище, район и др.)

Продажба (първична обработка).

Прилагам копие от квитанция (или др. Документ)№...../..... за платена такса в общината съгласно приета с Решение№...../.....на Общински съвет Тарифа за ползване на лечебни растенияот земи, гори, води и водни обекти-общинска собственост. Списък на билкоберачите съдържащ трите имена и подпис.

Дата:

Подпис:

/Име, фамилия/

ПРИЛОЖЕНИЕ №5
Примерен образец на разрешително

П О З В О Л И Т Е Л Н О

На основание чл.21, ал.2, чл.22, т.2 и чл.26 от Закона за лечебните растения, въз основа на постъпило заявлениеотсе

разрешава: да събере...../кг/...../билка/ в/състояние/ за периода от..... в/местонахождение/ по следния начин на ползване:

1. Събирането да се извършва от находища, в които лечебните растения не са подложени на отрицателно въздействие на естествени или предизвикани от човешката дейност фактори.
2. Обект на събиране са само растителните части, които се използват като билки.
3. Събирането се извършва при подходящи атмосферни условия и годишно време с оглед получаване на качествени билки.
4. Не се допуска увреждане на находищата в резултат на дейността.
5. Не се събират билки в замърсени с тежки метали, пестициди, др. химически или минерални вещества, животински или битови отпадъци райони.
6. Цветовете, плодовете и семената се събират, без да се увреждат другите части на растенията.
7. При събиране на надземните растителни части не се допуска изкореняване на растенията.
8. Не се събират билки от млади, не добре развити или увредени лечебни растения.
9. Повторното събиране на билки от определен район или находище се извършва след възстановяване на популацията.
10. Не се допуска събиране на билки в количества, надвишаващи следните стойности, определени като процент от наличните в находището запаси:80%
- 11.Продължителност на периода за възстановяване на находището:

Съгласно чл.6 , ал.3, т.3 от Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ: не е необходим период на възстановяване.

12. Билките се събират в различен период /фаза/ от вегетацията на растенията, както следва:

.....

13. Начини за събиране на билки:

.....

14. За намаляване на механичното увреждане при събирането и транспортирането им билките се поставят в подходящи съдове, без да се мачкат, притискат, уплътняват и запарват.
15. Събирането на билки се извършва с подходящи инструменти, като те трябва да се поддържат чисти, без ръжда по режещите повърхности.
16. При събиране на билките да се спазват хигиенни изисквания, съгласно чл.14 от Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ.
17. Лицата, които събират билки са длъжни да поддържат добра лична хигиена, да носят подходящо облекло.
18. Да не се допуска събиране на билки от отровни, силно действащи, алергизиращи растения от бременни жени, кърмачки и деца.
19. Забранява се на лица, страдащи от остри заразни заболявания, с отворени рани или кожни инфекции да събират билки.
20. Събраните билки до пренасянето им в билкозаготовителния пункт се съхраняват на сухо място, без достъп на насекоми, гризачи, птици и домашни животни.
21. Организатора на дейността преди всяка кампания провежда инструктаж на лицата, събиращи билки, като ги запознава с изискванията на чл.21, ал.1 от Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ.
22. Събирането на билките ще се извърши от:
При извършване на организирано събиране на билки по начини извън регламентираните в Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ виновните лица ще бъдат санкционирани по чл.73 от ЗЛР с глоба до 3 000 лева,
съответно с имуществена санкция до 5 000 лева.
За ползването на ползваното по-горе количество да се заплати такса
от